

Гимназијалац

Лист ћака Српске гимназије „Никола Тесла” у Будимпешти, школска година 2018/19. број 3.

Садржај

Дигитална недеља.....	3
Излет у Беч.....	4
Захвалност пројекту „Безгранично -Natártalanul”	6
Рутина	8
Путевима Ћирила и Методија.....	9
Слава Ћачког дома	11
Опраштање	12
Прваци државе.....	14
Времеплов	16

„Гимназијалац”

лист ђака Српске гимназије „Никола Тесла” у Будимпешти, школска година 2018/2019. број 3.;

Уредник: Тамара Зечак

Редакција: Марија Јовановић, Лазар Мандић, Алекса Азап, Марта Михајловић, Теодора Радан, Данка Реновица

Технички уредник: Зоран Меселџија

Дизајн: Огњен Малушић

Одговорни професор: Драгомир Дујмов

Лектура: Драгана Меселџија

За издавача: др Јованка Ластивић, директор Издавање је помогло Министарство људских ресурса

Реч уредника

Драги моји СОШИГ-овци!

Ближи се крај још једне школске године. Дааа, могу да замислим ваше одушевљење и осмехе на лицу док читате ову реченицу! После дуге и напорне школске године, следи нам летњи распуст ком се сви радујемо, а поготово наши деветаци. Верујем да они присећајући се себе у деветом разреду, још од пролећног распуста броје дане до повратка својим кућама на тај дугоочекивани распуст од два месеца. Ах, та најлепша два месеца у току године...

То је период када можемо да устанемо када ми то желимо, да се излежавамо по цео дан, да заборавимо на обавезе и правила. Период у ком нам је највећи „проблем“ шта радити и где изаћи вечерас и период у ком се сви малчице улењимо. А ја вам баш то и желим! Желим вам да се на овом распусту добро одморите, заборавите на све успоне и падове који су вас задесили ове школске године, као и да ово лето проведете са људима које волите и радите оно што вас чини срећним. Последњи број „Гимназијалца“ посветићемо великим успесима наших кошаркаша и кошаркашица на државном првенству, као и матурантима од којих смо се већ одавно опростили и пожелели им све најлепше у даљем школовању и животу. Ту су и извештаји са бројних школских догађаја, као и домске славе Свети Ћирило и Методије коју смо традиционално обележили у Рожа улици. Присетићемо се и незаборавног излета у Беч и обиласка те прелепе аустријске престонице, као и дворца Шенбрун, некадашње резиденције Хабзбурговаца. И у овом броју се налазе занимљиви текстови наших ученика за које сам сигурна да ће вам се допасти.

Да не дужим више, то би било све за ову школску годину. Пуно лепих успомена, нових љубави, незаборавних журки и тренутака овог лета, желим вам испред редакције „Гимназијалца“.

До следеће школске године,

Тамара Зечак, 10.ц

Дигитална недеља

Живимо у 21. веку – веку дигитализације и модерног начина живота. Сваким даном се свет све више развија и настају нови изуми за олакшавање свакодневнице.

Да бисмо остали у трци са данашњим начином живота у нашој школи је одржана Дигитална недеља. Ученици из свих разреда су правили презентације на задату тему, а само најбољи међу њима су те презентације представили пред широм публиком. Такође, у току ове недеље, имали смо и ликовни конкурс на тему дигитализације.

Било је разних тема – од бар кодова до друштвених мрежа и сваки рад је имао за задатак да објасни сврху и суштину онога о чему је говорио.

Осим презентација, видели смо и кратак филм о безбедности на интернету и како га користити правилно: „Безбедност деце на интернету“, као и кратак филм од Ане Маргушић: „Римејк-девојка са бисерном минђушом“ који је показао да могућности које пружа овакав свет можемо итекако искористити у добре сврхе.

Ученици који су се истакли и потрудили око свог задатка су добили и награде: диплому и улазницу за Палату чуда у Будимпешти. Међу најбољима су били: Петра Стојановић (9.б), Марија Јовановић (9.б), Наташа Улемек (9.а – ликовни конкурс), Тамара Пап (9.а – ликовни конкурс), Тара Буквић (10.б), Тамара Зечак (10.ц), Надија Смаилбеговић (11.ц), Исмихана Шкријељ (11.ц), Вања Пвловић (11.б), Мина Перендић (11.б), Марија Симић (11.ц), Јован Варда (12.б – ликовни конкурс) и Слађана Глигорић (12.б – ликовни конкурс).

Читаве недеље је све било у модерном духу и атмосфера је била веома пријатна и опуштена. Пошто смо сви делом зависни од својих уређаја, свима је било занимљиво да слушају и учествују. Могли смо да чујемо корисне информације о нечему што употребљавамо сваки дан, а да тога нисмо ни свесни. Колико нас зна како и када је настао Инстаграм, Фејсбук или Јутјуб?

Не пуно, зар не? Баш је зато ова недеља одржана, да нам покаже да дигитализација са собом не носи само сате проведене буђећи у телефон или рачунар, него и море могућности које чекају на нас да их откријемо.

Марија Јовановић, 9.б

Дана 13. априла 2019. ученици десетог разреда Српске гимназије „Никола Тесла” под вођством професора историје Алена Нађа, посетили су аустријску престоницу. У пратњи професорке Јелене Ђурић, Монике Бекчић и професора Милоша Ристића, ђаци су имали прилике да доживе знаменитости Беча и обиђу град. Први на листи посета током ове екскурзије, била је палата Шенбрун, некадашња летња резиденција Хабзбурговаца. Пре него што су се наши ђаци упустили у разгледање раскошних просторија истоименог музеја, лутали су вртовима палате и са дивљењем посматрали спољашњост дворца. Изложба коју су погледали била је сачињена од 40 соба и свака је била значајна на свој начин. Спаваће собе, ходници, простране дворане биле су посебно украшене, уређене од стране чланова царске породице и красили су их разни детаљи сентименталног значаја за некадашње власнике двора. Гимназијалцима није било мрско да обиђу целу изложбу, јер су били запањени, а позитивним коментарима није било краја. Након завршене изложбе водичи путовања прогласили су дуго ишчекивано слободно време, део дана који је свако нестрпљиво чекао. Сви су се растали на Тргу Марије Терезије. Ту су групе гимназијалаца започеле своју авантуру. Црква Светог Стефана, Улица Марије Хилфер, бројни

музеји и друге знаменитости биле су неизоставна места нашем друштву. Шетајући сокацима Беча, ученици су се дивили архитектонским чудесима која привлаче милионе туриста током година. Будући уметници и историчари обишли су музеј историје уметности, а девојке су биле очаране лепршавим разноликим лептирима приликом посете Кући лептира. Шкрипа фијакера, њиштање коња који су их вукли, заједно са музиком уличних свирача биће запамћени као јединствене мелодије

Беча. Поред тога што су ученици уживали у чарима аустријске културе, архитектуре и туристичким атракцијама, посебан угођај

им је представљало и освежење у цветним баштама бечких кафића, где су се сви радо одморили након напорног обилазак града. Опојни мириси са штандова хране, из кухиња ресторана и отмених послastiчарница, намамили су наше другаре да окусе Беч кроз свима познате специјалитете: сочне кобасице, шницле, али и чувену Захер тарту, разне колаче и неизоставне Моцарт кугле, које су многи понели кући као сувенир својим најближима. Сви су се окрепили и наставили са истраживањем. Шетњом пешачким зонама сретали су се и улични забављачи разних вештина: од глумачких умећа, преко игре са децом и атракција од којих се сви јеже или чистог хумора; нико није омануо да разоноди туристе из Српске гимназије и орасположи чак и оне који су од умора клонули духом. Са заласком сунца, професори и њихови ученици окупили су се на договореном месту сусрета и, нажалост, ставили тачку на ту једнодневну авантуру. На сву срећу, добра атмосфера је владала и на путу ка Пешти: цео аутобус је у глас певао и веселио се све до куће. Најважније од свега је да су се, након сумираних утисака, сви сложили да им је у Бечу било незаборавно и да би радо поновили овакво путовање.

Лазар Мандић, 10.6

Излет у Беч

Захвалност пројекту „Безгранично – Határtalanul”

Традиционално, почетком пролећа, као и прошлих година, имали смо ту част да угостимо једну од гимназија из Србије. Захваљујући успешном конкурс пројекта „Безгранично – Határtalanul” чији је финансијер Мађарска влада, односно Министарство за људске ресурсе, од 26. до 29. марта у Српској гимназији „Никола Тесла” у Будимпешти боравили су професори Марица Кресоја, Едина Пеце, Маја Обрадовић и 35 ђака Гимназије у Бечеју, у којој посебно раде мађарска и српска одељења.

Госте смо дочекали на челу са нашом заменицом директора Ксенијом Сушић Марков и професорком Изабелом Данко. Након малог упознавања са историјатом наше школе, кренули смо у обилазак прелепе Будимпеште.

Први дан, у уторак, са гостима смо се упутили до Трга хероја. Тамо је професор Митар Кркељић, Бечејце упознао са историјом мађарског народа и самог трга. Морам признати да су гости били одушевљени лепотом Трга хероја.

После смо се упутили у Будим на Будимску тврђаву, тамо је професор Ален Нађ говорио о тој важној и монументалној грађевини мађарске политичке историје. Сви смо били помало исцрпљени од дуге шетње, па је уследило слободно време, те смо са гостима уживали у чарима Будимпеште. Срећом, послужило нас је јако лепо време.

У среду ујутро смо кренули у обилазак центра града са професорима Андреом Мештер Апјокне, Изабелом Борза и Драгомиром Дујмовом.

Професор Дујмов нас је на српском и мађарском језику упознао са историјом кафане „Пилвакс”, одакле су 15. марта 1848. године „мартовски омладинци” на челу са Петефијем, Јокаијем, Вашваријем и другима кренули у правцу Националног музеја, где су прочитани захтеви мађарског народа. Потом смо стигли и до Ронделе, негда познатог, давно порушеног бастиона кружног облика у којем је радило Мађарско позориште и на чијој је позорници изведена прва позоришна представа на српском језику „Крешталица” у преводу и режији Јоакима Вујића. Професор нам је говорио и о историјату српске цркве

у Пешти и Будиму, о породици Вујичић која је изнедрила два великана Тихомира, композитора и етномузиколога и Стојана, књижевника. Затим је Бечејце упознао и са настанком првог српског женског колеџа у Вацкој улици „Ангелинеум” који краси фреска Паје Јовановића, а такође и чувеног „Текелијанума” у којем и данас станују српски гимназијалци.

После тога смо пошли ка Националном музеју, том важном здању мађарске историје и културе и до железничке станице „Келети”, где смо посетили споменик, дивећи се прекрасним фрескама Мора Тана, познатог ликовног уметника родом из Бечеја. О њему нам је одржала кратко предавање професорка ликовне културе Изабела Борза.

Након ручка и малог предаха, посетили смо Базилику и положили венац у знак сећања код споменика Габора Сарваша. Уследила је посета мађарском парламенту, једној од највећих и најлепших зграда у Европи. Свако је био очаран лепотом, раскоши и изгледом парламента.

У четвртак ујутро упутили смо се заједно са нашим професорима Андреом Мештер Апјокне, Миланом Ђурићем и Душаном Вуковићем у Острогон (Естергом), где смо посетили базилику. Естергом је иначе и седиште римокатоличке цркве у Мађарској. Гости из Бечеја посебно су били одушевљени човеком који је седео испред базилике и свирао у фрулу. Одушевило их је то што је знао да свира српске песме и Ужичко коло. Када је засвирао коло, мало смо и заплесали.

Након Острогона, запутили смо се до Вишеграда, а потом и до Сентандреје. Тамо нам је професор Вуковић причао о важним местима у Сентандреји везаним за нас Србе.

Помало изморени, кренули смо на ручак у школу, а послеподне смо са професором Миланом Ђурићем отишли у будимпештански зоолошки врт.

У петак, последњег дана нашег дружења са Бечејцима, уследила је посета Литерарном музеју „Шандор Петефи”.

Тиме је и завршено наше дружење са гостима из Бечеја у Будимпешти. Но, ускоро, у мају месецу, узвратићемо њихову посету. Поћи ћемо у Србију да наставимо ово прелепо дружење.

Алекса Азај, 11.а

Рутина

Будиш се уз звуке петог аларма по реду и по глави лутају мисли о остајању у кревету и о хроничном умору због претходног дана проведеног у учењу који је био исти као и сви остали дани који се само нижу, не схватајући колико време лети. Устајеш, одлазиш до купатила где ћеш се прво умити (и помислити како је већ лакше након пар заплјусака хладне воде) и опрати зубе. Следећа ствар коју радиш је навлачење одеће, већ синоћ спремљене (како би уштедео на времену), након тога узимаш ранац и излазиш из дома. У школи седаш да доручкујеш и посматраш лица око себе или учиш предмет који који вероватно ниси стигао синоћ. Након тог целог јутарњег ритуала, улазиш у своје одељење, видиш добро позната лица, поздрављаш се и седаш на своје место. Овде ћемо да станемо, на тим добро познатим лицима. Знаш како: и мени су сви ти људи исти, и ја сам такође необазрив према њима. Сад како одједном овакав прелаз? Видиш, морао сам да ти објасним да је моја рутина иста као твоја. Да су наши животи слични овде. Да постоји неко ко те разуме. Да, знам сад је ово неки као патетичан текст о обазривости, разумевању, подршци, помоћи (назови како год желиш, разумеш ме) али стани, немој да прекидаш овај текст кад си већ почео да читаш. Буди обазрив барем у једном моменту и покушај да ме испоштујеш, промени једну ствар данас. Желим да ти кажем да знам да си у свом свету, у својим мислима и да се ту нађе можда по који проблем, али не брини се. Све је некако, пролазно. И не, немој да се свађаш. Да, да знам да је ужасно тешко кад је толико људи око тебе, а ти си фокусиран на свој мали хаос, за који само ти знаш. Али, не повређуј друге или себе. Ништа није вредно нервозе, беса, туге и скидања осмеха са твог лица. Опет звучи као нека патетично-оптимистична прича, али заправо то је истина. Мораш да схватиш да све некако креће из главе. Можда баш тај покрет који желиш да учиниш ти може донети боље, ведрије дане. Немој да се плашиш промена. Човек се сваки дан мења (несвесно). Немој да се плашиш да се јавиш из историје, ако си учио. Не подаништавај се. Позови је на кафу и ако дуго нисте причали, можда и ти њој недостајеш. Немој да ти буде глупо да предложиш одељењу да идете нпр. на Маргит, јер се не дружите довољно. Ако волиш да играш шах или да плешеш, ради на томе, није важно шта ће други рећи или помислити (али поред негативних коментара, ипак ће постојати и позитивни, не брини се). Битно је да си испуњен. Битно је да се не осећаш усамљено у мору људи. Битно је кад паднеш да устанеш. Битно је да тражиш помоћ и да је дајеш. Да волиш, да се давиш у љубави. Нема везе што се данашње друштво своди на хладноћу, ти буди онај који се истиче, који воли и даје целог себе и очекује исто за узврат. Читај књиге, ради на својој едукацији, истражуј оно што те занима. Ако волиш да пишеш, скупи храброст, можда ће баш твој текст изаћи у „Гимназијалцу“ и изазвати позитивне коментаре и море подршке.

Драги читаоче, надам се да сам ти отворио очи и да сам ти помогао барем једним, ситним делом. Време пролази, године лете, немој да оду узалуд.

Живи, весели се, грли, воли и превазиђи своје страхове.

Од срца ти жели,

Ш.Ш.

ПУТЕВИМА ЋИРИЛА И МЕТОДИЈА

У понедељак, 21. маја 2019, рано ујутру, аутобус са ученицима деветог разреда Српске гимназије „Никола Тесла“ у Будимпешти је кренуо на једнодневни излет у западни део Мађарске, у пратњи разредних старјешина, Изабеле Данко, Ерике Котхенц и професора Борислава Руса.

Наш пут је текао овако: Прво смо отишли у Залавар, мјесто које се налази близу језера Балатон. Посјета Залавару за нас је била битна због тога што се тамо налази споменик подигнут у част Ћирила и Методија, солунске браће, мисионара који су ту радили и који су заслужни за ширење писмености и хришћанства међу тада неписменим Словенима у Великоморавској кнежевини и Панонији. Својим радом су помагали културни напредак Словена, због чега су упамћени као „словенски апостоли“, како каже професор Рус.

Положили смо вијенце и традиционално се сликали заједно испред споменика. Одмах затим, наставили смо наш пут ка Кестхељу, другом по величини граду у средишњој Мађарској, у оквиру жупаније Зала. Овај град је постао једно од најпознатијих туристичких одредишта на Балатону.

Најзанимљивије је било испред дворца „Фештетић“, који је припадао једној од најзначајнијих племићких породица у Мађарској, чији је власник био гроф Кристофер Фештетић. Он је изградио ту палату, довео хирурга и занатлије у град и направио болницу.

Дворац одише викторијанским стилем, јер је у њему живјела енглеска принцеза, као жена једног од чланова породице. Замак такође има и богату библиотеку под именом „Хеликон“.

Ту смо такође направили пар фотографија, а потом сишли у град гдје смо имали мало слободног времена за одмор и куповину сувенира.

Око два поподне смо кренули у Тихањ, мјесто које се налази на сјеверној обали језера Балатон у жупанији Веспрем. Тихањ је популарна туристичка дестинација са богатим културним наслеђејем. Манастир Тихањ садржи први писани траг на мађарском језику. Имали смо фантастичан поглед на језеро Балатон, које је највеће и по многим најљепше језеро у Мађарској.

Око пет поподне нашем излету се ближио крај, јер смо се тада вратили у аутобус и већ у седам сати смо били у Будимпешти.

Овај мали излет је за нас представљао јединствено искуство које ћемо засигурно дуго памтити, прије свега због оног што смо научили, али свакако и због доброг дружења.

Данка Реновица, 9б.

Патријарх Иринеј посетио Српску школу у Будимпешти

Током обиласка Пештанске жупаније поглавар Српске православне цркве никако није могао да заобиђе нашу школу, те смо га 27. маја са великом радошћу и узбуђењем дочекали. Овом приликом је обишао забавиште, основну школу и гимназију, а потом је одржао говор у аули који су пажљиво слушали окупљени професори и ђаци. У овом говору патријарх је истакао да је задивљен свим што је видео у нашој школи

као и чињеницом да су ђаци дошли из разних крајева наше земље да овде наставе своје образовање. Подсетио нас је да су некада давно многи Срби бежећи од Турака долазили баш на ове просторе тражећи слободу и да је добро што ми баш овде радимо на очувању српског језика, културе, обичаја и православне вере. Након обиласка школе патријарх је изразио жељу да се фотографише са ђацима и професорима школе те смо се том приликом сви окупили у школском дворишту и камером забележили овај тренутак.

СЛАВА ЋАЧКОГ ДОМА

Као и претходних година, дана 23. маја је обележена слава Српског ђачког дома Свети Ћирило и Методије. Ове године су се у 3 сата послеподне у женском дому у Рожа улици окупили сви ђаци, професори, директорка школе др Јованка Ластаић, директорка дома Јулијана Которчевић, као и сви остали запослени у школи и у дому који су хтели да са нама ђацима прославе и обележе дан заштитника нашег дома, као и људи који су заслужни за описмењаване и ширење хришћанства међу свим Словенима.

Ове године смо имали ту част да прославу Светог Ђирила и Методија забележе камере РТС-а који су целе те недеље боравили у Будимпешти и правили снимке о нашој школи, српским ђацима у Будимпешти и њиховом животу у дому, њиховим ваннаставним активностима и утисцима о животу у једном од најлепших европских градова.

Слава је почела читањем молитве и освештавањем славског колача и кољива, које су спремиле и украшавале вредне

руке ученица наше школе уз помоћ професорке Гордане Ђерђ. Након очитане молитве и обраћања свештеника и директорке дома ученицима, који су том приликом честитали свима присутнима домску славу, позвали су их да те недеље присуствују великом догађају за овдашње Србе, а и нас саме – доласку патријарха Иринеја и литургији у цркви коју ће он лично држати. Уследило је традиционално групно сликање испред ђачког дома. Након овога ученици су могли да се послуже славским колачем и кољивом и наставе прославу и дружење у друштвеним просторијама дома уз музику, јело и пиће.

Тамара Зечак, 10.ц

Опраштање

„Па зар је већ опет опраштање?!“ – коментар који сам тог 11. маја највише пута чула. Истина, као да смо јуче испратили претходне матуранте, а ево година је прошла. Ученици 11-их разреда и овог пута су се потрудили да опраштање организују на најбољи могући начин и покажу значај и свечаност тог догађаја. Школа је наравно била

украшена разним цвећем и балонима, не бисмо ли овај дирљив моменат у животима матураната још мало улепшали. Након испраћаја матураната, уследио је програм који се састојао од неколико говора, како 11-ака, тако и самих матураната и директорке школе др Јованке Ластаић. У склопу програма нашле су се рецитације, а такође је и наш школски хор певао најлепше мелодије које су засигурно дотакле срца матураната и свих тамо присутних. Не знам да ли постоје речи које би описале помешан израз среће и туге који се видео на лицима наших 12-ака, али једно је сигурно, они су спремни за будућност која их чека, ма колико она неизвесна била. Традиција опраштања и ове године украсила је наше довиђења људима који су можда само мало старији од нас, али ипак су нам се чинили толико већим, зрелијим и паметнијим. Балони који су се тога дана нашли у ваздуху и жеље које су закачене за њих, симбол су тога да је само небо граница и да је све могуће. Надам се да ће нас наши матуранти у годинама које следе својим успехом уверити у то.

*Марта
Михајловић,
11.Б*

Ойрашмаю се
2015-19

Прваци државе

И мушка и женска кошаркашка екипа Српске гимназије „Никола Тесла“ из Будимпеште, поново су заблистале на Ђачкој олимпијади Мађарске. На такмичењу одржаном од 5. до 7. априла у Печују, момци су освојили злато, док су се девојке окитиле бронзаном медаљом.

Кошаркаши тренера Дејана Младеновића су без пораза освојили трофеј, а у финалу су савладали старе, добро познате противнике из Бенедиктинске гимназије из Панонхалме, резултатом 42:26. Девојке су након изгубљене полуфиналне утакмице од каснијег првака, гимназије из Дунакесија, успеле да се психички поврате и победе екипу Реформатске гимназије из Карцага, са 39:25. На тај начин, изабранице тренера Немање Томашевића поновиле су свој прошлогодишњи пласман, освојивши бронзану медаљу.

Што се тиче „Ол-стар“ екипе турнира, у најбољу женску петорку је из екипе „Тесле“ уврштена Исмихана Шкријељ, док су се код момака чак двојица пласирала у најбољу петорку: Алекса Југовић и Милан Вукичевић. Иначе, у женској категорији надметало се 18 екипа, а у мушкој 19 тимова.

Дечаци: Стефан Кастратовић, Алекса Ћатић, Милан Вукићевић, Вељко Ђокић, Стеван Видак, Лазар Тилгер, Петар Јовић, Димитрије Радовановић, Михајло Јанковић, Матија Хегедиш, Петар Белић, Алекса Југовић и тренер, Дејан Младеновић

Девојке: Ања Поповић, Вања Настић, Лара Живковић, Босиљка Фекете, Бјанка Кривокапић, Сања Алексић, Миладинка Павловић, Исидора Васиљковић, Јована Ђошић, Сара Поповић, Наташа Улемек, Исмихана Шкријељ и тренер, Немања Томашевић.

Време плов

Ветар пирка и милује моје образе.
Овог пута ту сам само ја и оно моје друго ја
Које плови у мору снова, а године пролазе.

Године нису аутобус који може да ти отвори врата,
Нема станица за чекање, нема ни кочница.

Сунце је зашло иза огромних планина,
Нема више тих међусобних врелина,
А ја чекам.

За мене је време стало,
Иако оно наставља да јури ужурбаним кораком
Удаљавајући се мало по мало.

Чује се благи млат мора,
Чује се ударац таласа о стене,
Док ја седим крај мог измишљеног двора
И опет видим само себе.

Теодора Радан, 10.ц

